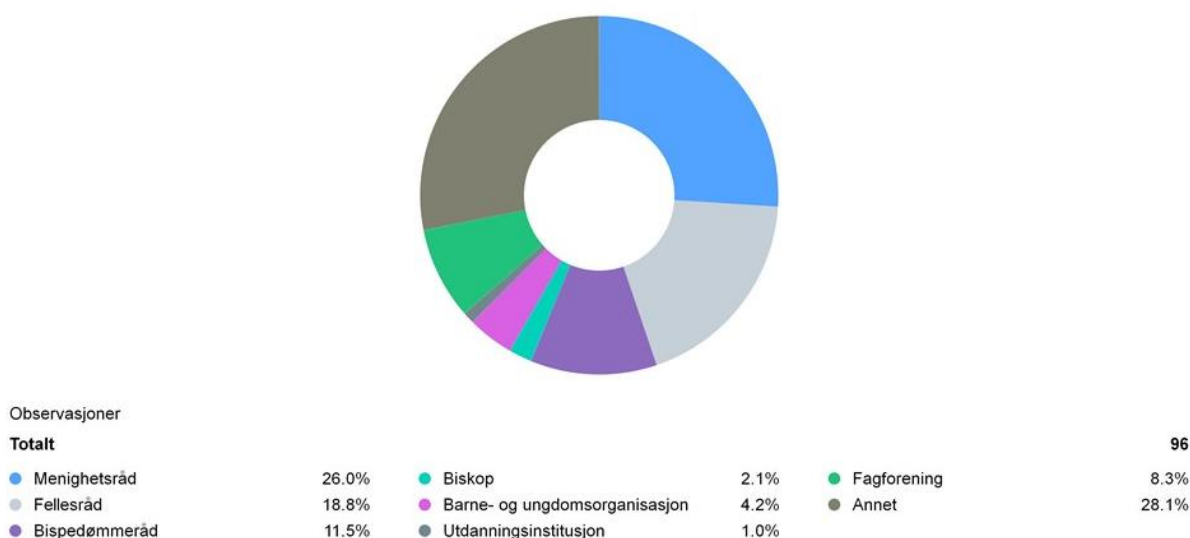

Høringsoppsummering på trosopplæringsutvalgets rapport "Helhet, integrering og sammenheng i kirkelig undervisning og læring"

Innledning

Trosopplæringsutvalgets rapport "Helhet, integrering og sammenheng i kirkelig undervisning og læring" ble sendt på høring 01.mars 2022 med høringsfrist 1. juni 2022. Høringssvarene er levert i elektronisk skjema.

Det kom inn 96 høringssvar.

Graf 1: Fordeling på type høringsinstanser

Alle bispedømmeråd har avgitt høringssvar. I tillegg har preses og biskopen i Nord-Hålogaland avgitt eget høringssvar. Blant andre høringsinstanser er det 17 fellesråd og 25 menighetsråd fordelt på alle bispedømmene. Det kom også inn svar fra syv fagforeninger, tre barne- og ungdomsorganisasjoner, én interesseorganisasjon (KABB), én utdanningsinstitusjon (MF), KA - Arbeidsgiverorganisasjon for kirkelige virksomheter, Samisk kirkeråd, IKO - Kirkelig pedagogisk senter, Den norske kirkes ungdomsutvalg, Kirkemusikksenter Nord, Bønnelista og en rekke ansattgrupper og enkeltpersoner. Alle høringssvarene er tilgjengelig på kirken.no.

Bakgrunn for høringen

I saken KR 28/20 vedtok Kirkerådet å oppnevne et utvalg som skulle gjennomgå innhold i og organisering av trosopplæringen i dag og gi anbefalinger om veien videre. Utvalget overleverte sin rapport "[Helhet, integrering og sammenheng i kirkelig undervisning og læring](#)" til Kirkerådet 31.desember 2021. I rapporten

redegjør utvalget for sine vurderinger og anbefalinger for det videre arbeidet med trosopplæring og kirkelig undervisning og læring i Den norske kirke. Utvalgets hovedanbefaling er at satsingen videreføres på bakgrunn av erfaringene og kompetansen som er opparbeidet gjennom reformen, med noen justeringer.

Om høringen

Kirkerådet vedtok i sak KR 06/22 å sende noen av anbefalingene på høring for å få innspill til arbeidet med revisjon av [Plan for trosopplæring](#) og justering av organisering og rammer. Rapporten har 52 anbefalinger. Kirkerådet skal følge opp rapporten, og oppfølgingen er gjort rede for i Kirkerådssaken. Et utvalg av rapportens anbefalinger (32 høringsspørsmål) ble sendt på høring, andre anbefalinger utredes videre eller følges opp i Kirkerådets arbeid med kommende Kirkemøtesaker eller oppfølging av allerede vedtatte premisser.

Metode for oppsummeringen

Høringsoppsummeringen følger samme oppbyggingen som høringen og presenterer de punktene i trosopplæringsutvalgets anbefaling som høringen ba innspill på. Fordi det ikke var åpnet opp for å svare enig/uenig på en del av utvalgets anbefalinger, var det mulig å komme med kommentarer etter del 1 (Mål og innhold) og del 2 (Organisatoriske rammer). Over halvparten av høringsinstansene benyttet seg av denne muligheten. Høringssvar på utvalgets anbefalinger som får bred tilslutning, presenteres kort i oppsummeringen, mens utvalgets anbefalinger som får delt tilslutning blir omtalt mer omfattende.

Enkelte av anbefalingene har skapt engasjement både blant de som er enige i trosopplæringsutvalgets anbefaling, og de som er uenige. Siden det ikke var åpnet for kommentarer etter punkt 5.4, har mange kommet med innspill i kommentarfeltet etter del 1. Disse tas med i høringsoppsummeringen. Punkt 7 (Mangfold og likeverd) og 12 (Samiske perspektiver, samisk trosopplæring og døvekirken trosopplæring) har fått flere kommentarer, selv om punktene ikke var på høring. Med bakgrunn i dette, og for å få frem nyansene i høringssvarene, har oppsummeringen tatt inn noen av kommentarene etter disse punktene.

Høringsoppsummering

Tilleggsspørsmål 1 fra Kirkerådet: Overordnet kommentar til helheten i rapporten

Over halvparten av høringssvarene (60 av 96) inneholder en overordnet kommentar til høringen. Høringsinstansene gir uttrykk for at utvalget har gjort et grundig arbeid og kommet med viktige innspill til revidering av trosopplæringsplanen. Mange uttrykker glede for det særskilte fokuset på helhet og sammenheng som preger trosopplæringsutvalgets rapport. Høringsinstansene gir uttrykk for at trosopplæringsreformens systematiske satsning på opplæring for alle døpte har hatt

en viktig rolle og bør fortsette, samt at man må bygge videre på rammene i «Gud gir – vi deler». Samtidig nevnes utfordringen med at oppslutningen på trosopplæringstiltak ikke har imøtekommet intensjonen i reformen fra 2003 og at det derfor er nødvendig med noen justeringer og felles referanseramme som kan styrke både helheten og bredden i det kirkelige undervisnings- og læringsfeltet. Mange av de som har valgt å kommentere, understreker at rammeplaner for barn og unge bør ha hovedfokus. Noen uttrykker bekymring for at dagens trosopplæringsarbeid blir satt på pause i påvente av ny plan.

Det er verdt å trekke frem noen av momentene som høringsinstansene mener kan bidra til helhet, integrering og sammenheng på det kirkelige undervisnings- og læringsfeltet. Eksempelvis minner KABB om behovet for fortsatt å prioritere arbeid med mangfold og inkludering. Trosopplæringsutvalgets rapport kritiseres for å ha tatt for lett på mangfold- og inkluderingsarbeidet ved å fokusere på noen få grupper, mens andre blir usynliggjort. Det etterlyses flere temaer som forblir uberørt, slik som inkludering av flyktninger og etiske vurderinger. KUFO og MF mener at undervisningskompetansen må styrkes. De peker også på at balansen mellom teologi og pedagogikk burde vært bedre i trosopplæringens rapport og henstiller til å vie dette ekstra oppmerksomhet i arbeidet med revidering av planen.

Del 1 Mål og innhold

1.0 Formål og overordnet målsetting

1.1 Den norske kirkes målsetting om bredde, systematikk og sammenheng i det pedagogiske arbeidet bør videreføres.

95,9 % av høringsinstansene sa seg enig i utvalgets anbefaling.
1 % er uenig. 3,1 % har krysset av på «Ikke relevant».

2.0 Teologisk, ekklesiologisk og pedagogisk grunnlagstenkning

2.1. Det bør legges til grunn en helhetlig og vid forståelse av kirkens pedagogiske arbeid. Det som i dag omtales som trosopplæring, bør integreres i Den norske kirkes helhetlige undervisningsarbeid og -felt.

89,7 % av høringsinstansene sa seg enig i utvalgets anbefaling.
7,2 % er uenige. 3,1 % har krysset av på «Ikke relevant».

2.2. Undervisningsfeltet i Den norske kirke bør forankres i en helhetlig og eksplisitt teologisk og pedagogisk grunnlagstenkning som både rommer spesifikke undervisningsaktiviteter og elementer av kirkelig undervisning og læring i andre deler av Den norske kirkes virksomhet.

89,7 % av høringsinstansene sa seg enig i utvalgets anbefaling.
4,1 % er uenig. 6,2 % har krysset av på «Ikke relevant».

3.0 Benevnelse

3.1 Dagens ordning med trosopplæring bør inngå i en helhet og sammenheng med Den norske kirkes undervisningsfelt og benevnes som «Kirkelig undervisning og læring».

49,5 % av høringsinstansene mener at dagens ordning med trosopplæring bør inngå i en helhet og sammenheng med Den norske kirkes undervisningsfelt og benevnes som «Kirkelig undervisning og læring».
45,4 % er imot, mens 5,2 % anser ikke spørsmålet som relevant.

Av de som er uenige i anbefalingen, mener under halvparten (20 høringsinstanser) at dagens benevnelse «trosopplæring» bør videreføres, mens resten har andre forslag.

Argumentene for å videreføre begrepet «trosopplæring»

De som argumenterer for å beholde begrepet «trosopplæring» mener det er en styrke at begrepet er innarbeidet de siste 20 årene. IKO argumenterer for at «kirkelig undervisning og læring» er et langt og tungt begrep, som ikke nødvendigvis er noe bedre og mer inkluderende enn «trosopplæring» og at det kommuniserer dårlig med målgruppen. Møre bispedømmeråd og biskop mener at ordet «trosopplæring» knytter arbeidet tettere til oppdraget gitt i misjonsbefalingen Matt 28. Nidaros bispedømmeråd skriver:

«I Norge er det brukt nær 20 år på å innføre begrepet 'trosopplæring'. Et begrep som skal erstatte dette, må være mye bedre for at det skal være nødvendig å skifte et ord med innhold som det har tatt så lang tid å innarbeide.»

Presteforeningen og Fagforbundet teOLOgene har et annet argument for å beholde begrepet «trosopplæring», nemlig at dette begrepet ivaretar klare barns rett til opplæring i egen tro, slik Presteforeningen formulerer det:

«Benevnelsen trosopplæring bør videreføres. Dette innebærer prioritering av systematikk og ressurser til trosopplæring av barn og unge med utgangspunkt i eller henblikk på dåp, å beholde et innarbeidet navn og en «kontrakt» med dåpsforeldre som er innarbeidet, samt en klar referanse til bevilgende myndigheters forpliktelse på barns rett til opplæring i egen tro, jf. bl.a. barnekonvensjonen.»

Argumentene for en ny benevnelse

Borg bispedømmeråd poengterer at begrepet «trosopplæring» kan virke uklart, da det er vanskelig å lære tro. Flere av høringsinstansene mener at trosopplæring ikke er noe godt begrep, da det kan oppfattes som belærende og smalt. KUFO Tunsberg påpeker at det er vanskelig å inkludere f.eks. kirke- skolesamarbeidet i et felt som omtales som trosopplæring. Begrepet passer også stort sett dårlig når man snakker om livslang læring.

Det er flere høringsinstanser som gir uttrykk for at «kirkelig undervisning og læring» langt på vei er et innholdsmessig godt og dekkende begrep, men blir for langt og tungt og bør kortes ned, f. eks til «kirkelig undervisning» eller «kirkelig læring». Noen høringsinstanser, slik som Søndagsskolen Norge, gir uttrykk for at «undervisning» minner for mye om skole og er uheldig i et barneteologisk perspektiv, mens andre mener at «undervisning» og «læring» uttrykker innholdsmessig det samme for folk flest. «Troslæring», «læring i kirken», «danning», «trospraksis», «kirkelig pedagogikk» er noen av forslagene som kommer frem i høringen. Enebakk menighetsråd kommer med et forslag om å snu om på benevnelsen og kalle det «kirkelig læring og undervisning» for å gjøre begrepet «lettere».

Mange av høringsinstansene anerkjenner at det er vanskelig å finne et godt begrep for fagfeltet. På den ene siden har benevnelsen «kirkelig undervisning» historiske røtter. Begrepet ble etablert som samlebegrep for all undervisningstjeneste i kirken ved innføringen av katekettjenesten i 1969. Samtidig mener flere at begrepet «trosopplæring» bør beholdes, da det er godt innarbeidet begrep. KUFO beskriver dilemmaet slik:

«Trosopplæring er mange steder et innarbeidet navn både internt og eksternt for det arbeidet som gjøres med breddetiltakene. Samtidig ser vi at dette ikke rommer hele feltet med undervisning i kirken, fordi trosopplæring pr i dag handler om de punktuelle tiltakene som årskull inviteres inn til. Som et internt begrep på kirkens undervisningstjeneste, ser vi at «Kirkelig undervisning» eller «Kirkelig læring» er et godt samlende begrep. Samtidig ønsker vi at det åpnes opp for at det lokalt kan fortsette å bruke de navnene på undervisningsfeltet som er innarbeidet og kommuniserer godt med folkekirken. Vi opplever at ordet «opplæring» ikke er et godt nok ord som rommer hele undervisningsfeltet.»
(KUFO)

4.0 Målgruppe

4.1 Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør omfatte alle døpte og alle interesserte.

95,9 % av høringsinstansene er enig i utvalgets anbefaling.

2,1 % er uenig. 2,1 % har krysset av på «Ikke relevant».

4.2 Målgruppen for kirkelig undervisning og læring bør legge livslang læring til grunn og omfatte både barn, unge og voksne.

83,5 % av høringsinstansene er enig i utvalgets anbefaling.

11,3 % er uenig. 5,2 % har krysset av på «Ikke relevant».

Flesteparten av de som er uenig (syv høringsinstanser) ønsker å beholde nåværende aldersinndeling (0-18 år). To av høringsinstansene foreslår 0-26 år på grunn av frifondsreglene.

5.0 Planverk

5.1 Det bør utarbeides et helhetlig, overordnet planverk for kirkelig undervisning og læring som omfatter en revidert og mer eksplisitt grunnlagstenkning og verdigrunnlag, samt rammeplaner for ulike målgrupper.

85,6 % av høringsinstansene er enig i utvalgets anbefaling.

13,4 % er uenige i dette. 1,0 % har krysset av på «Ikke relevant».

Over halvparten av høringsinstansene som er uenige i utvalgets anbefaling (syv høringsinstanser) mener at plan for trosopplæring fungerer godt slik den er i dag, mens seks har krysset av på andre forslag til utforming av planen. Her vektlegges lokal handlingsfrihet og fleksible overganger mellom aldersgruppene.

5.2 Rammeplanene for de ulike målgruppene bør være på et mer overordnet nivå som dermed gir større lokalt handlingsrom.

87,6 % av høringsinstansene er enig i utvalgets anbefaling.

9,3 % er uenig. 3,1 % har krysset av på «Ikke relevant».

5.3. I det helhetlige, overordnede planverket bør det utarbeides rammeplaner for henholdsvis:

5.3.1 barn 0–14 år

5.3.2 konfirmasjonstiden

5.3.3 ungdom 15–19 år

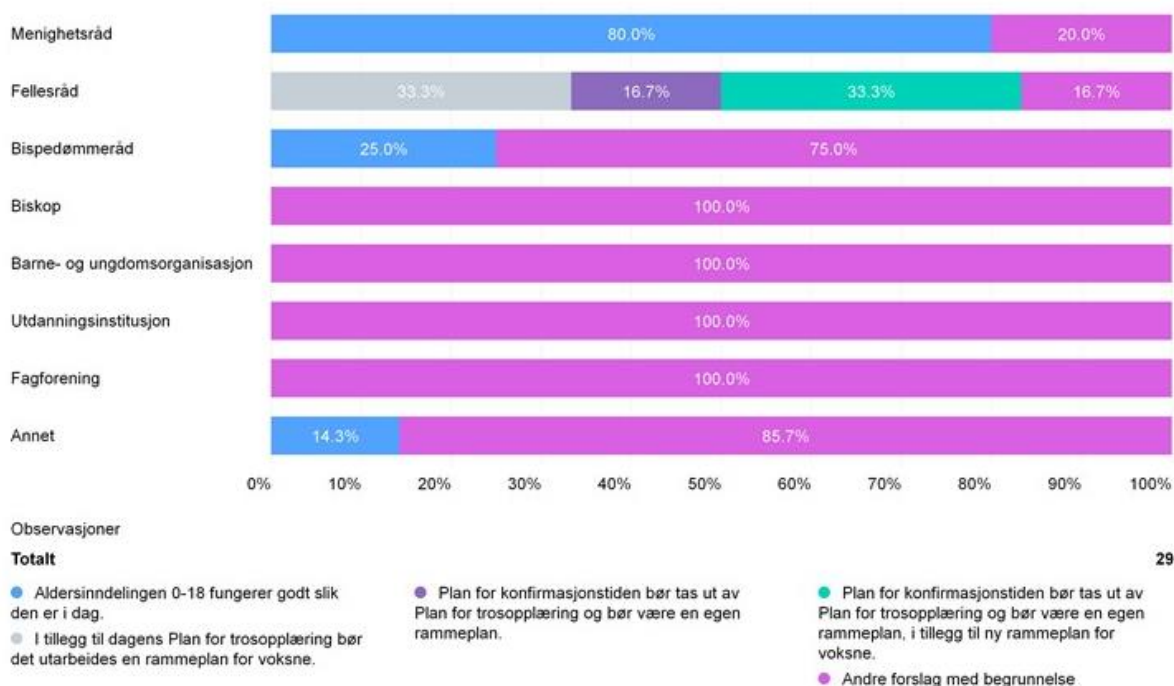
5.3.4 voksne

67 % av høringsinstansene gir sin tilslutning til den foreslåtte aldersinndelingen.

30,9 % er uenig. 2,1 % har krysset av på «Ikke relevant».

De 30,9 % (30 høringsinstanser) som er uenige i utvalgets anbefaling fordeler seg på følgende måte:

- 6 av 30 uenige høringsinstanser mener at *aldersinndelingen 0-18 fungerer godt slik den er i dag.*
- 2 av 30 uenige høringsinstanser mener at *i tillegg til dagens plan for trosopplæring bør det utarbeides en rammeplan for voksne.*
- 1 av 30 uenige høringsinstanser mener at *plan for konfirmasjonstiden bør tas ut av plan for trosopplæring og bør være en egen rammeplan*
- 2 av 30 uenige høringsinstanser mener at *plan for konfirmasjonstiden bør tas ut av plan for trosopplæring og bør være en egen rammeplan, i tillegg til ny rammeplan for voksne.*
- 19 av 30 uenige høringsinstanser har krysset av på *andre forslag med begrunnelse.*

Graf 2. Oversikt over svarene fra de som var uenige i utvalgets forslag om aldersinndeling, fordelt på type høringsinstans og svaralternativer.

Andre forslag med begrunnelse

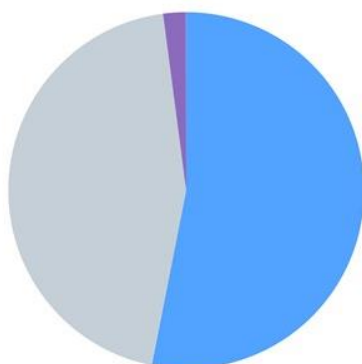
Noen fellesnevnerne i «Andre forslag med begrunnelsene» er at flere opplever aldersgruppen 0–14 som en for vid gruppe. Borg bispedømmeråd mener for eksempel at «det bør brukes tilsvarende målgrupper og inndelinger som samfunnet allerede er kjent med, for eksempel inndeling fra offentlig opplæring». KA og KUFO mfl. ønsker å dele barn inn i aldersgruppene 0-6 år og 7-13/14 år. IKO mener at det hadde vært nok med tre rammeplaner (0-19, voksne og egen rammeplan for

konfirmasjonstiden) siden dette best vil ivareta tanken om helhet. Om man ønsker å dele barn og unge inn i ytterligere undergrupper, foreslår IKO en aldersinndeling som følger skoleløpet: småbarnsalderen/førskolealderen (0-5), barneskolealderen (6 – 12 år), ungdomsskolealderen (13-16 år), med særskilt utvidet rammeplan for konfirmanter. MF mener at aldersinndelingen bør være som i dag, der alle aldersgruppene 0-18 sees i sammenheng. I tillegg foreslår de å se det i sammenheng med unge voksne (18-30).

Høringssvarene berører også inndelingen av ungdomsfasen. Noen argumenterer for at ungdomsfasen bør utvides til 25, 26 eller 30 år, da mange av aktivitetene for ungdom går på tvers av årskull, og fordi frifondsstøtten er 0-26 år. Det vises også til at ungdomsdemokratiet omfatter 15 – 30 åringer og til Den norske kirkes 18-30 satsing for noen år tilbake. Andre nevner at ungdom har svært forskjellige behov, avhengig av både alder og livssituasjon med tanke på skolegang, arbeids- og familieliv.

Høringsinstansene er heller ikke enige om det trengs en særskilt rammeplan for voksne. Agder og Telemark bispedømmerråd skriver: «Det er behov for en egen rammeplan for voksne. Det har vært jobbet alt for lite strukturert med denne aldersgruppen. Viktig å avklare hvor ansvaret for dette ligger.» MF mener derimot at «det ikke en nødvendig med en egen rammeplan for voksne. Rammeplaner bør avgrenses til de aldersgrupper som blir prioritert». Presteforeningen argumenterer mot egne rammeplaner for de voksne og mener at «kirken bør ikke etablere en kommunikasjon om at det å være kirkemedlem er å stadig delta i 'undervisning og læring', men ta kirkemedlemmene på alvor som myndige medlemmer.»

5.4 I stedet for kjernetekster bør undervisningsaktiviteter følge kirkeårssyklusen og ta utgangspunkt kirkeårets tekster, tilhørende salmer og andre kirkemusikalske og -kulturelle uttrykk.

Observasjoner

Totalt

● Enig

● Uenig

● Ikke relevant

96

53.1%

44.8%

2.1%

Graf 3: Respons på punkt 5.4 i utvalgets anbefaling.

52,6 % av høringsinstansene (51 høringsinstans) gir tilslutning til utvalgets anbefaling.

45,4 % (44 høringsinstanser) er uenig. 2,1 % har krysset av på «Ikke relevant».

Selv om det ikke var lagt opp til kommentarer etter dette punktet i høringen, har problemstillingen engasjert mange høringsinstanser og disse har kommet med relevante refleksjoner i kommentarfeltet etter del 1.

Preses i Bispemøtet uttrykker støtte til trosopplæringsutvalgets anbefaling og argumenterer med at det bidrar til en større pedagogisk sammenheng mellom kirkeåret og opplæringen:

«Vi støtter forslaget om at kjernetekster i trosopplæringen erstattes av kirkeårets tekster og salmer som gjenspeiler kirkeårets karakter. På denne måten vil arbeid med undervisning gjenspeiles i kirkeåret og menighetens gudstjenestefeiring. Dette vil styrke den pedagogiske sammenheng mellom kirkeåret og opplæringen. Lokalt vil det likevel kunne være behov for å benytte noen kjernetekster i tillegg for å belyse tema i opplæringen.»

Svært mange av høringsinstansene er uenig i forslaget fra trosopplæringsutvalget og peker på flere utfordringer knyttet til at man følger tekstrekken i kirkeåret for rigid. KUFO Møre minner om at utarbeidede opplegg for bestemte aldersgrupper gjentas år etter år, og at det vil medføre merarbeid for de ansatte å lage nye opplegg som følger kirkeårets tekster. Dette vanskeliggjøres ytterligere ved at tekstboka har flere tekstrekker, og man risikerer derfor å miste viktige bibelske tekster som ikke nødvendigvis er en del av tekstrekka. I fortsettelsen av dette peker Møre bispedømmeråd på at mange steder er det kun én ansatt i trosopplæringen, med flere kirker som arbeidssteder, og at det derfor er mer pedagogisk og praktisk hensiktsmessig å ta utgangspunkt i en av tekstene i den aktuelle utdelingsboka.

Flere er også bekymret for at helheten og sammenheng i trosopplæringsopplegg kan forsvinne fordi svært få trosopplæringstiltak ligger i høytidene, og man kan dermed risikere å gå glipp av sentrale høytidstekster.

Både fagmiljøene og lokalmenighetene som argumenterer mot en for rigid bruk av kirkeårets tekster, mener at det vil innsnevre fleksibilitet, lokal tilpasning og det pedagogiske handlingsrommet i møte med bestemte aldersgrupper. Samtidig mener disse høringsinstansene at det er naturlig for trosopplærings-/undervisningsaktiviteter å følge kirkeårets syklus.

«IKO mener at det er en god idé å kunne følge kirkeårssyklusen, men at en ikke bør binde planen til kirkeårets tekster. Å ta utgangspunkt i kirkeårets

tekster gjør det vanskelig å ta hensyn til barn og unges interesser og utviklingsbehov. Teksttrekkene er knyttet til gudstjeneste/forkynnelse, som er noe annet enn undervisning. Undervisning forutsetter tid til fordypning gjennom lek, gjentakelse, samtale og utprøving.» (IKO)

«Vi ønsker å følge kyrkjeåret sin syklus når det gjeld høgtidene. Vi vil heller at folk blir kjent med kjernetekstar i Bibelen, enn å jobbe med tekstar i kyrkjeåret som er for vanskelege å forstå utan grunnleggjande bibelkunnskap.» (Tysvær sokneråd)

Stavanger biskop og bispedømmeråd fremhever betydningen av godt samspill og lokal frihet:

«Mange ganger går kirkeårets tekster og trosopplæringstiltak godt sammen, andre ganger gjør det det ikke. Her trengs det frihet til å gjøre gode lokale valg og vi kan ha tillit til ansattes evne til å se verdien av tilknytning til kirkeåret og betydningen av en gjennomtenkt plan som sikrer at barna i menigheten gjennom trosopplæringen møter kjernetekster. Vi tror derfor det er unødvendig med en planlagt kursendring på dette området. Her har menighetene allerede i dag det de trenger.»

Mange av høringsinstansene uttrykker dermed en både-og-holdning, der kirkeårets syklus ansees som styrende for undervisningsaktiviteter, men der det overlates til menighetene til å utøve faglig skjønn om hvilke bibeltekster som egner seg til bestemte aktiviteter.

6.0 Forholdet mellom lokalt handlingsrom og nasjonal styring

6.1 Den sentrale styringen av undervisningsfeltet bør bli mer overordnet, mens det bør gis større handlingsrom på lokalt nivå innenfor det rammeverket som gis.

91,8 % av høringsinstansene sa seg enig i utvalgets anbefaling.
7,2 % er uenig. 1 % har krysset av på «Ikke relevant».

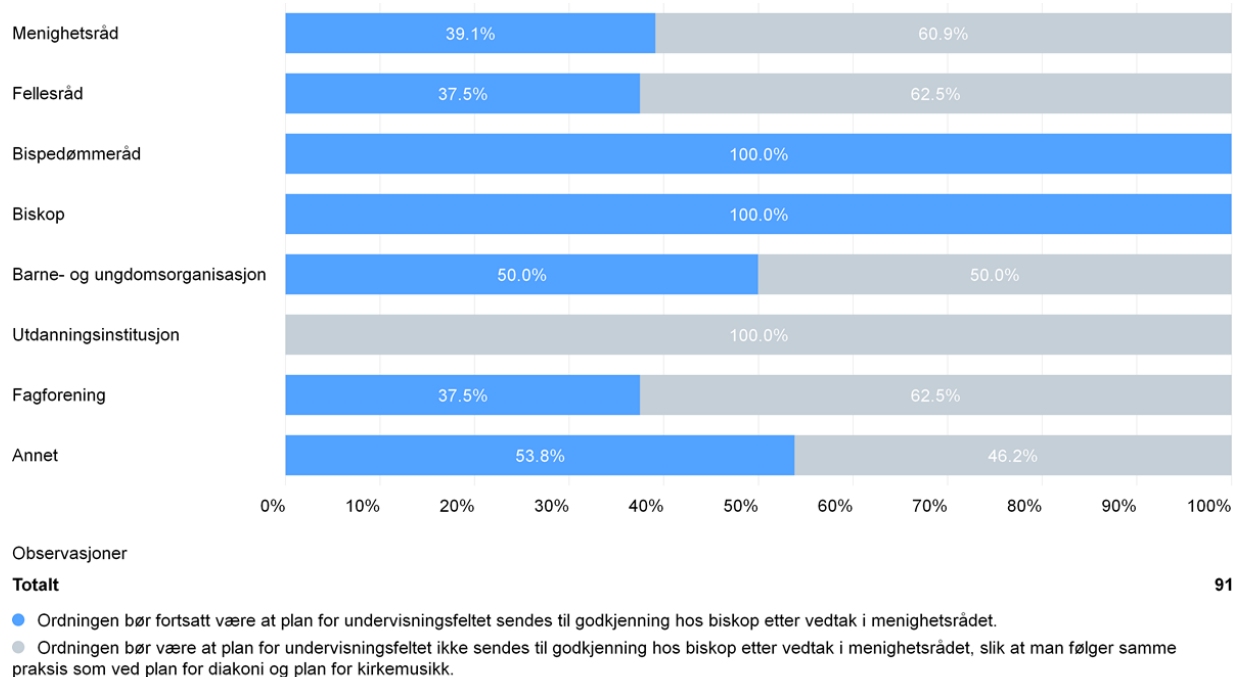
Tilleggsspørsmål 2 fra Kirkerådet:

Hvordan bør ordningen for godkjenning av plan for undervisningsfeltet være i fremtiden?

51,1 % av høringsinstansene svarer at ordningen bør fortsatt være at plan for undervisningsfeltet sendes til godkjenning hos biskop etter vedtak i menighetsrådet.

48,9 % svarer at ordningen bør være at plan for undervisningsfeltet ikke sendes til godkjenning hos biskop etter vedtak i menighetsrådet, slik at man følger samme praksis som ved plan for diakoni og plan for kirkemusikk.

Graf 4: Svar på tilleggsspørsmål fra Kirkerådet 2, fordelt på høringsinstanser.

Oversikt over svarene viser at ca. 60 % av menighetsrådene og fellesrådene mener at lokal godkjenning i menighetsrådet er tilstrekkelig, mens samtlige av bispedømmerådene og biskopene som har respondert, ønsker å videreføre dagens ordning.

Begrunnelse for at planen skal fortsatt sendes til godkjenning hos biskop etter vedtak i menighetsrådet

Flere av høringsinstansene mener at godkjenningsprosessen bevisstgjør de ansatte og menighetsrådene, slik at planarbeidet får tilstrekkelig fokus og samtidig sikrer at den lokale planen samsvarer med den overordnede nasjonale planen. Særlig flere av bispedømmerådene understreker at godkjenningsprosessen forplikter lokalt om å ivareta helhet og systematikk på undervisningsfeltet. Det er ulik kirkepedagogisk kompetanse lokalt og godkjenning hos biskop kan virke kvalitetssikrende.

Det norske kirkes ungdomsutvalg uttrykker det slik:

«Det gir en verdi at planen er vedtatt av biskopen, og at planen mer kjent for biskopen. Viktig at det ikke gir for mye merarbeid for menigheten å få godkjent planen hos biskopen.»

Flere poengterer at man ikke kan forvente at menighetene lokalt har bred nok kunnskap eller nok ressurser for å sikre at minoriteter i samfunnet ivaretas. Biskopens godkjenning kan dermed være med på å ivareta mangfolds- og likeverdsperspektivet.

«I trosopplæring for mennesker med nedsatt funksjonsevne vil det være behov for en overordnet kompetanse og ressurs knyttet til rettigheter, lovgiving og mulighet for øremerkede midler. Dette er en lavfrekvent gruppe der en ikke kan forvente at den lokale menighet har ressurser eller kunnskap, men trenger innsikt, rammer og kunnskap fra et overordnet organ.» (KABB - Kristent Arbeid Blant Blinde og svaksynte.)

Det minnes også om at godkjenningen henger sammen med tilskuddet fra staten som nå forvaltes av bispedømmerådet. Undervisningsansatte og diakoner fra Indre Østfold kirkelige fellesråd kommer med et forslag om at ordet godkjenning eventuelt erstattes med ordet «fremlegging» etter at planen er godkjent den første gangen.

Kommentar fra Hamar bispedømmeråd oppsummerer mye av det som har kommet frem i kommentarfeltene:

«Hamar bispedømmeråd mener at plan for undervisningsfeltet fortsatt bør sendes til godkjenning hos biskopen etter vedtak i menighetsråd. Planene er grunnlaget for forvaltningen av tilskuddet fellesrådet mottar. Undervisningsfeltet er en stor og viktig del av menighetens aktiviteter. Ved å fortsette å levere planen inn til godkjenning hos biskopen vil dette arbeidet tydeliggjøres som en del av biskopens tilsyn og sikre gode rutiner for faglig støtte til menighetens arbeid med kirkelig undervisning og læring.»

[Begrunnelse for at planen ikke skal sendes til biskopen for godkjenning, men følge samme praksis som ved plan for diakoni og kirkemusikk](#)

Hovedargumentet for at planen ikke skal godkjennes hos biskop ser ut til å være at det bør være lik ordning for alle tre kirkefagsplanene, ikke minst med tanke på helhetlig menighetsplan. Andre argumenter er at godkjenningsprosessen er for ressurskrevende, byråkratisk og skaper ekstra arbeid både for menigheter og biskopen, og at menighetsrådet og ansatte kjenner de lokale forholdene best og kan dermed legge gode planer der de har tilhørighet.

Ett av forslagene er at planen fremdeles skal revideres med jevne mellomrom lokalt og sendes biskopen til orientering. Slik styrkes lokalt ansvar og fleksibilitet. Flere peker på at oppfølgingen fra rådgiver på bispedømmekontoret er verdifullt. Det er flere innspill på at rammeverket må være så tydelig at det ikke skaper tvil om at den

lokale planen er innenfor rammene, samtidig som det må gis rom for lokalt ansvar og fleksibilitet/tilpasning.

6.2. Ressursbanken og mulighetene for og tilgang til informasjons- og erfaringsdeling, ressurser og materiell bør videreføres og styrkes.

94,8 % av høringsinstansene er enige i utvalgets anbefaling.
2,1 % er uenig. 3,1 % har krysset av på «Ikke relevant».

6.3. Arbeidet med digitale, pedagogiske ressurser bør styrkes både på lokalt og sentralt nivå og må ses i sammenheng med Den norske kirkes digitale satsing.

90,7 % av høringsinstansene er enige i utvalgets anbefaling.
4,1 % er uenig. 5,2 % har krysset av på «Ikke relevant».

8.0 Forholdet mellom «bredde» og «kontinuerlig»

8.1. Målet om kvalitativ og kvantitativ bredde bør opprettholdes. Breddetiltakene er nødvendig for å nå medlemmene i en folkekirke og tiltakene har skapt vekst og utviklet gudstjenestelivet.

90,7 % av høringsinstansene svarer samtykkende til utvalgets anbefaling.
6,2 % er uenig. 3,1 % har krysset av på «Ikke relevant».

Høringsinstansene uttrykker i sine kommentarer at breddetiltakene er viktig for å møte hele målgruppen. De er viktige for å ivareta menighetens forpliktelse overfor de døpte og gir familien gode grunner til å ha jevnlig kontakt med kirken. Men utvalget kritiseres for å ikke ha vurdert godt nok i hvilken grad breddetiltakene faktisk skaper vekst overalt i landet. Her finnes det mange ulike erfaringer. Noen uttrykker at breddetiltakene ikke har nådd bredt nok ut og at man må satse på å styrke det kontinuerlige arbeidet.

8.2. Det som oppleves som et kunstig og organisatorisk skille mellom tidsavgrensede breddetiltak og kontinuerlig arbeid bør bygges ned. Det bør legges en helhetlig forståelse av og målsetting for kirkelig undervisning og læring til grunn, slik at tiltakene utfyller hverandre. Det bør tas nødvendige grep på alle nivå slik at tiltakene kan ses i sammenheng.

91,8 % av høringsinstansene sa seg enig i utvalgets anbefaling.
3,1 % er uenig. 5,2 % har krysset av på «Ikke relevant».

Nesten halvparten har kommet med utfyllende kommentarer som berører flere aspekter. Det understrekes at det kunstige skillet må bygges ned, men at man må beholde breddetiltakene og de kontinuerlige tiltakene egenart, samt styrke samarbeidet mellom kirke og organisasjoner. I denne sammenhengen peker noen på at dette kan berøre ressursfordelingen og ressursbruken framover, og at det derfor er behov for å se nærmere på hvordan den fremtidige trosopplærings-/undervisningsarbeidet skal finansieres. I tillegg er det hensiktsmessig å se på nytt på språket som brukes. Stavanger bispedømmeråd peker, for eksempel, på at motsetningen til «bred» er «smal» og motsetningen til «kontinuerlig» er «tidsavgrenset».

Hamar kirkelige fellesråd peker på det nødvendige samspille mellom breddetiltak og kontinuerlig arbeid:

«Breddetiltakene og det kontinuerlige arbeidet utfyller hverandre. Breddetiltakene favner bredere enn det kontinuerlige arbeidet og bidrar til rekruttering av det kontinuerlige. Det kontinuerlige arbeidet bør ikke gå på bekostning av punkttiltak. Det er også viktig at det kontinuerlige tilbudet gir en mer dytgående undervisning i ulike former.»

9.0 Trosopplæring i hjemmet

9.1. Både Den norske kirkes grunnlagstenkning og rammeplaner bør eksplisitt omtale og understøtte kirkens undervisning og læring i hjemmet som en naturlig del av undervisningsoppgaven.

93,8 % av høringsinstansene sa seg enig i dette.
4,1 % er uenig. 2,1 % har krysset av på «Ikke relevant».

9.2. Det bør utarbeides mer materiell som kan understøtte foreldrenes arbeid med kirkelig undervisning og læring i hjemmet, herunder også digitale ressurser.

93,8 % av høringsinstansene sa seg enig i dette.
5,2 % er uenig. 1 % har krysset av på «Ikke relevant».

9.3. Oppfølging av faddere bør styrkes, og det må arbeides fram hensiktsmessige systemer for å få tillatelse til oppfølging av fadderne som tar nødvendige personvern hensyn

85,6 % av høringsinstansene sa seg enig i dette.
10,3 % er uenig. 4,1 % har krysset av på «Ikke relevant».

11.0 SFO-satsing

11.1 Det bør satses mer på skolefritidstilbud i regi av Den norske kirke og med utgangspunkt i rammeplan for SFO.

69,1 % av høringsinstansene er enig i utvalgets anbefaling.
19,6 % er uenig. 11,3 % har krysset av på «Ikke relevant».

Mange av høringsinstansene har benyttet seg av muligheten til å kommentere og begrunne sine svar. Svarene indikerer at høringsinstansene har tolket påstanden i spørsmålet ulikt. Dette handler for eksempel om i hvor stor grad kirken skal satse på SFO-tilbud, om kirken skal ha et fullverdig SFO tilbud, samarbeide med SFO om noen enkelte aktiviteter eller tilby opplegg som kan passe inn i rammeplaner til SFO?

De som er enige i påstanden til trosopplæringsutvalget, begrunner det med at mange steder finnes det allerede opplegg etter skoletid som fungerer godt ikke bare for barn i SFO alderen, men også for eldre elever, slik som 5.-7. trinn og konfirmanter. Det poengteres at tiden rett etter skolen er god å bruke, siden den ikke går på bekostning av andre aktiviteter i familien. Aktivitetene i SFO-tiden kan virke relasjonsbyggende og kirken blir mer synlig i lokalmiljøet.

Noen høringsinstanser peker på en rekke aspekter som bør tenkes gjennom i forbindelse med en eventuell satsning. Eksempelvis bør opplegget utarbeides i tett dialog med det lokale SFO-tilbudet og det bør avklares hva det betyr i praksis at aktivitetene ikke må være ekskluderende for enkeltbarn. Kan man da, for eksempel, ha læringsaktiviteter med trosinnhold eller kan man kun ha diakonale og kulturelle tiltak for barna? Et annet aspekt, som bringes frem av Sør-Hålogaland bispedømmeråd, handler om likt tilbud for alle i målgruppa: om kirken inviterer til opplegg i SFO-tiden, bør det være åpent for alle barn, også de som ikke benytter seg av SFO-tilbudet?

Tilrettelegging av praktiske og økonomiske rammer nevnes av flere høringsinstanser. Enkelte menigheter har flere SFO-tilbud forskjellige steder i soknet, noe som skaper logistikkproblemer. Mange mener også at ressurstilfanget bør også utvides, hvis man skal satse på tilbud i SFO-tiden.

«Tiltak i SFO tiden er svært positivt og man når ofte mange. Et SFO tilbud vil gi en unik mulighet til undervisning og bygge relasjoner over tid. Samtidig er vi skeptiske til det å gi et fullverdig sfo tilbud med utgangspunkt i sfo sin rammeplan. Det vil være svært ressurskrevende, og det kan være vanskelig å se for seg hvordan mange menigheter skal kunne få til dette. (Stab i Bore menighet ved menighetspedagoger.)

De som er uenige i anbefalingen fra trosopplæringsutvalget, er ikke nødvendigvis uenige i at kirken bør utforske mulighetene som ligger i tidsrommet etter skoletid/SFO-tiden, men er særskilt opptatt av å bruke egne planer fremfor SFO sine planer.

Flere av menighetsrådene og ansatte understreker at det kan være utfordrende å følge SFO sine planer.

«Det er på mange måtar godt å bruke SFO-tid til trusopplæringstiltak. Vi synest likevel ikkje at kyrkja bør satse på eige SFO-tilbod. Kirkas tilbud til barn og unge må tilpassess hjemmene. F eks vil et tilbud for 5. trinn og eldre barn rett etter skoletid - disse har vanligvis intet SFO-tilbud - være et tilbud der kirka møter barna på et tidspunkt som sjelden forstyrrer familiens andre gjøremål. Å bruke SFO-tida (for 1.-4. trinn) med utgangspunkt i rammeplan for SFO, forutsetter godt samarbeid med SFO og deres rammeplan, samtidig som det er ønskelig at kirka kan være til stede uten å oppgi sin egen identitet.» (Ulstein kyrkjelege fellestråd)

Både de som er enig og de som er uenig i at man bør satse mer på tidsrommet etter skoletiden, er skeptiske til å ta utgangspunkt i rammeplan for SFO. Det stilles spørsmål ved ressursfordelingen og ser at det mange steder vil være krevende å gjennomføre en SFO-satsing. Flere er også redd for at økt satsing på SFO vil ta vekk ressurser fra annet arbeid, eksempelvis breddetiltakene. Kommentarene formidler at det kan være store lokale forskjeller som gjør at et tilbud i SFO-tiden, i samarbeid med SFO eller som uavhengig tilbud, vil fungerte fint et sted, men være vanskelig å gjennomføre et annet sted i landet.

Kommentarer til del 1

Kommentarene etter del 1 må sees i sammenheng med overordnede kommentarer og inneholder hovedsakelig kommentarer til de punktene i høringer som ikke hadde kommentarfelt, og de av anbefalingene fra trosopplæringsutvalget som ikke var på høring. Disse kommentarene og innspillene tas med i videre arbeid med revidering av planen. Innspillene til noen av punktene er tatt med underveis i oppsummeringen.

Flere av høringsinstansene har valgt å skrive innspill til utvalgets anbefaling om hvordan perspektivene på mangfold og likeverd skal ivaretas i fremtidige plan for kirkelig undervisningsfelt. Disse understreker viktighet av at dette arbeidet får nok tilfang av ressurser og kompetanse. Forståelse av mangfoldet må stadig utvides. Det må også tenkes gjennom at lokalene for undervisningsaktiviteter legger til rette for å ivareta mangfold og likeverd.

Oppfølging av faddere har også skapt engasjement. I kommentarene bekreftes det at samarbeid med hjemmene og faddere oppleves som viktig og at mange menigheter allerede har gode erfaringer med dette arbeidet. Flere mener at det bør utarbeides materiell som kan sendes/ deles ut til faddere. Men slik oppfølging må ikke oppleves som påbud eller kontroll, men heller som støtte til å ivareta fadderansvaret. Fagforbundet teOLOGene og Presteforeningen peker på at det er urealistisk å få til en slik satsning med dagens ressurser. Mange menigheter har ikke ressurser til en systematisk oppfølging og bør derfor ha en valgfrihet i prioriteringer.

Flere av høringsinstansene reagerer på at samiske perspektiver og døvekirkens perspektiver behandles i samme kapittel. Innspillene understreker at minoritetsperspektiver generelt bør inngå i planverkets overordnede del/grunnlagstenkingen. Det bør utarbeides materiell som inkluderer minoritetene som en naturlig del av felleskapet. Undervisnings- og utdelingsmateriellet bør være tilgjengelig på minoritetenes språk.

Del 2 Organisatoriske rammer

13.0 Plan og rapporteringsverktøy

13.1. Sammenhengen mellom plan og rapportering bør styrkes, være både kvalitativt og kvantitativt orientert og i større grad ses på som strategiske verktøy for evaluering og utviklingsarbeid.

74,2 % av høringsinstansene er enige i dette.
15,5 % er uenig. 10,3 % har krysset av på "Ikke relevant".

De som er uenige i utvalgets anbefaling kan deles inn i to grupper. Den ene gruppen peker på at det allerede nå finnes en sammenheng mellom plan og rapportering.

"Er enig i at det må være sammenheng mellom plan og rapportering, og at det må kunne fungere som strategisk verktøy for evaluering og utviklingsarbeid. Det fungerer slik allerede nå!" (Nidaros bispedømmeråd)

Den andre gruppen ønsker å bruke minst mulig tid og ressurser på rapportering:

«Det er gunstig og fordelaktig å ha intern evaluering innad i menigheten, men ikke ekstern rapportering som skaper mye ekstra arbeide og bør derfor fjernes helt eller gjøres via årsrapporten.» (Bønnelista)

13.2 Rapportering på kirkelig undervisning og læring på lokalt plan bør være helhetlig og tverrfaglig.

84,5 % av høringsinstansene sa seg enig i dette.
5,2 % er uenig. 10,3 % har krysset av på «Ikke er relevant».

13.3 Helhetlig menighetsplan bør gjøres obligatorisk på sikt.

73,2 % av høringsinstansene sa seg enig i utvalgets anbefaling.
21,6 % var uenig. 5,2 % har krysset av på «Ikke relevant».

14. Økonomi og tilskuddsforvaltning

14.3 Ved mindreforbruk av tildelte midler bør det i større grad kunne være mulig å sette av udisponerte midler for større satsinger og mer langsiktighet i arbeidet med kirkelig undervisning og læring.

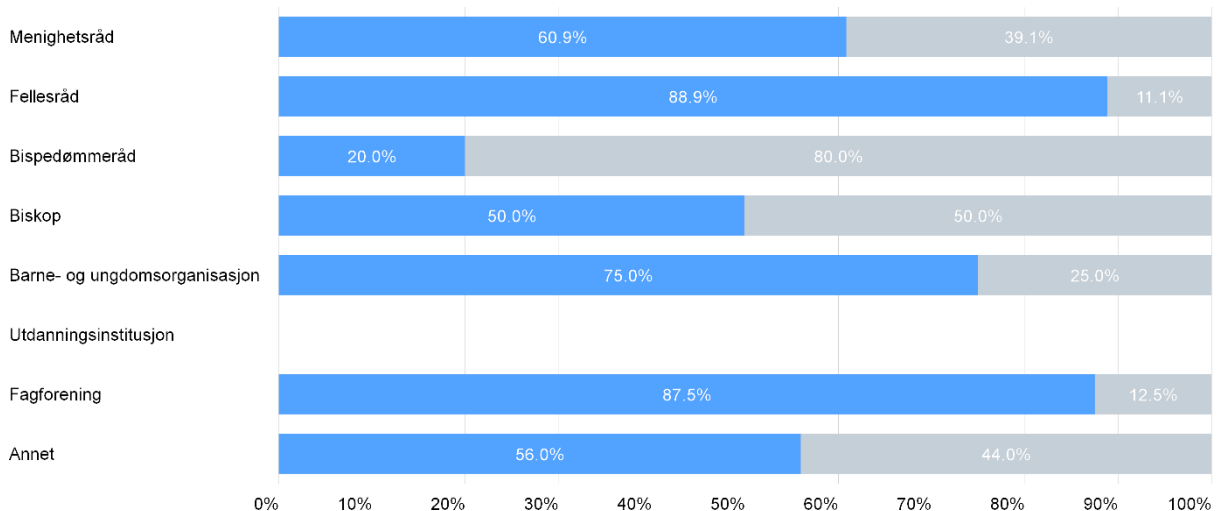
91,8 % av høringsinstansene sa seg enig i utvalgets anbefaling.
4,1 % er uenig. 4,1 % har krysset av på «Ikke relevant».

Tilleggsspørsmål 3 fra Kirkerådet

I dag håndteres mindreforbruk forskjellig i de ulike bispedømmerådene. Hvordan bør det håndteres i fremtiden?

62,5 % ga sin tilslutning til at «Praksisen knyttet til mindreforbruk bør være mer enhetlig enn den er i dag.»

37,5 % mente at «Praksisen knyttet til mindreforbruk bør fortsatt være forskjellig fra bispedømmeråd til bispedømmeråd.»

Observasjoner

Totalt

90

- Praksisen knyttet til mindreforbruk bør være mer enhetlig enn den er i dag.
- Praksisen knyttet til mindreforbruk bør fortsatt være forskjellig fra bispedømmeråd til bispedømmeråd

Graf 5. Svar på tilleggsspørsmål 3 fra Kirkerådet, fordelt på type høringsinstans.

14.4 Tilskudd til kirkelig undervisning og læring bør ses uavhengig av andre inntektskilder også når det gjelder rapporteringen.

79,4 % av høringsinstansene sa seg enig i utvalgets anbefaling.
3,1 % er uenig. 17,5 % har krysset av på «Ikke relevant».

Flere av bispedømmeråd peker i kommentarfeltet etter del 2 på at det er viktig å påse at midlene ikke trekkes tilbake fra lokalmenighetene hvis de går i overskudd, for eksempel, på grunn av at de har skaffet eksterne midler:

«Deler av tilskudd må ikke trekkes tilbake fra menigheter som skaffer midler på annet vis. Det vil ikke virke stimulerende til å søke alternative finansieringskilder. All aktivitet bør rapporteres i det samme verktøyet uavhengig av finansiering.» (Oslo bispedømmeråd)

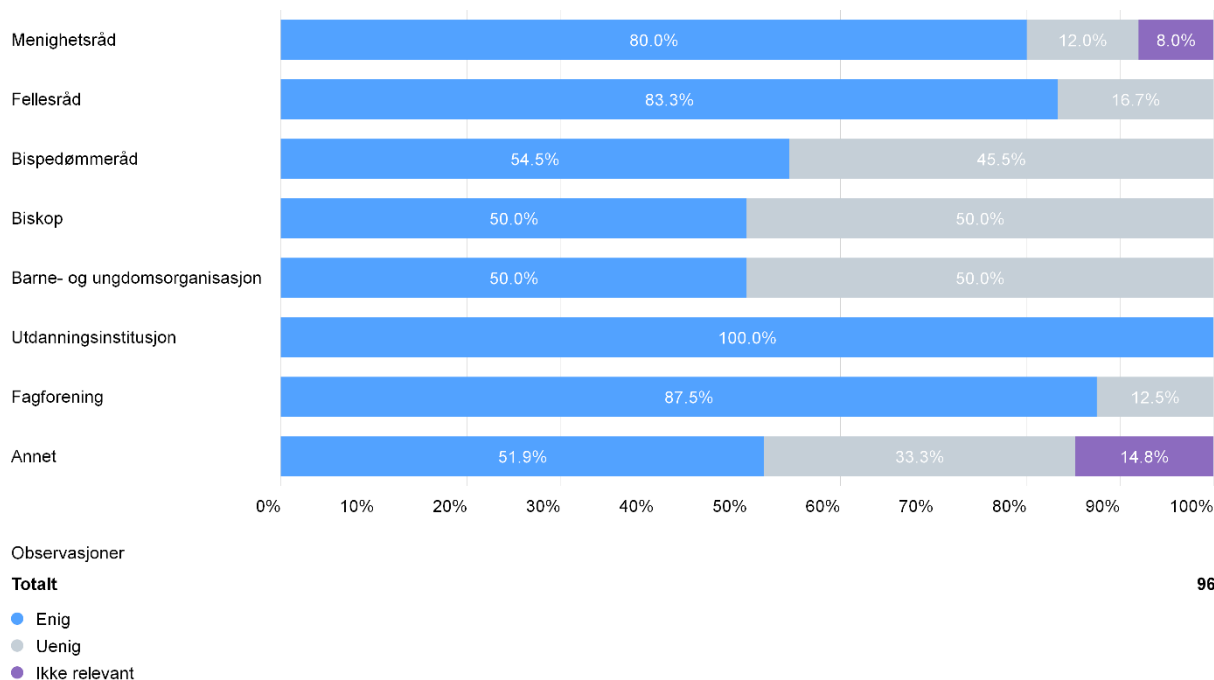
14.5 Tilskuddet til lokalkirken bør sendes til fellestrådsnivået for hensiktsmessig ressursutnytting.

70,1 % av høringsinstansene sa seg enig i utvalgets anbefaling.
22,7 % er uenig. 7,2 % har krysset av på «Ikke relevant».

16. Stillingstyper, - andel og -benevnelser

16.1 Det bør være en stillingsandel på minimum 50 % for å forhindre at det blir for mange små stillinger som arbeider med kirkelig undervisning og læring.

69,1% av høringsinstansene er enige i utvalgets anbefaling.
24,7 % er uenig. 6,2 % har krysset av på «Ikke relevant».

Graf 6. Svar på spørsmålet om stillingsandelen for stillinger som arbeider med kirkelig undervisning, fordelt på type høringsinstans.

De som er uenige i utvalgets anbefaling, argumentere med at selv om det er viktig å etterstrebe størst mulig stillingsprosent, gjerne i samarbeid med nabosokn, er lokale forhold svært forskjellige og derfor må ansettelse bestemmes lokalt. Noen sokn er svært små, avstandene er store og det skaper utfordringer med dagens økonomi å få til større stillinger.

«Vi er et lite sokn og har i dag stillinger som organist og kirketjener på hver 20 %. Hvis stillingen skal være større, vil vi enten ikke få noen stilling, eller måtte dele med et annet sokn, og la mye arbeidstid gå bort til kjøring og ferge. Vår erfaring er også at delte stillinger sjelden blir effektive, men spises opp av dobbeltarbeid med møter, planlegginger osv.» (Kjerringøy menighetsråd)

De som er enige, er opptatt av å tenke langsiktig om rekruttering og ivaretagelse av kompetente fagpersoner. Samtidig pekes det på at med liten tildelingen og stort geografisk området vil det være vanskelig å legge til rette for minimum 50% stilling. Økonomien bør derfor være på plass, før man kan diskutere stillingsstørrelser.

Eksempel fra Borg bispedømme viser utfordringer med små stillinger:

«Borg bispedømmeråd støtter forslaget om stillingsandeler på minimum 50%. Den minste undervisningsstillingen i en menighet er på 10%, og det er lite tilfredsstillende rammevilkår å jobbe i når målet er trosopplæring etter lokal plan. I Borg finnes det også eksempel på ansatte som har stått alene i trosopplæringen i stillinger på 20% siden deres lokale plan ble godkjent. Slitasje, mangel på motivasjon og en opplevelse av å ikke bli sett i møte med behov for økt ansattressurs er konsekvenser av dette.»

Det nevnes også at i noen tilfeller kan det være hensiktsmessig med mindre stillinger fordi man ønsker å ansette for eks. en student i en liten stilling til for å drive en bestemt aktivitet, gjerne i tillegg til en annen undervisningsansatt i minimum 50%.

16.2 Tjenesteordningene, spesielt for kateket og prest, bør gjennomgås og revideres og det bør samtidig ses på samordning på tvers med tanke på kirkelig undervisning og læring.

81,4 % av høringsinstansene har svart bekræftende på dette.
5,2 % er uenig. 13,4 % har krysset av på «Ikke relevant».

De som er enig i behovet for gjennomgang og revisjon av tjenesteordninger argumenterer med at det vil bidra til avklaring av roller og bedre tverrfaglig samarbeid og ressursutnyttelse. En høringsinstans at det også hadde vært nyttig å gå gjennom andre stillinger som diakon og kirkemusiker og se på deres undervisningsansvar. Det oppleves for rigid når for eksempel presten må reise på konfirmantleir kun for å forvalte nattverd på gudstjenesten. Flere er opptatt av at kateketen beholder sin rolle som ansvarlig for undervisningsfeltet, samtidig som man avklarer hvem som har dette ansvaret i menigheter uten vigslet kateket.

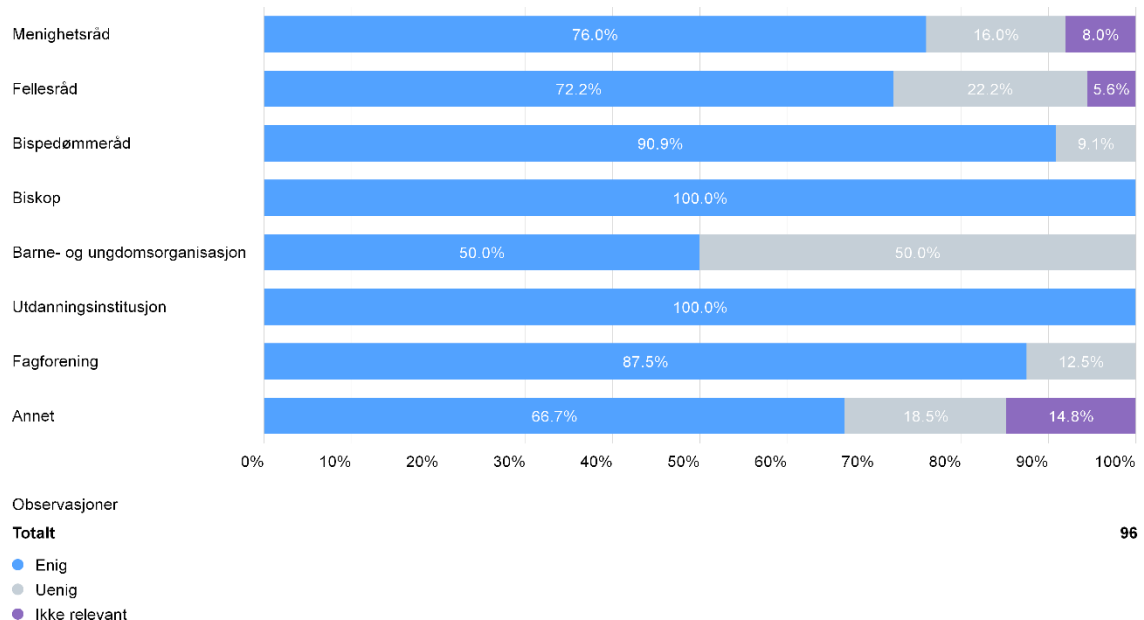
«Kateketens rolle som vigslet bør bevisstgjøres og løftes både i gudstjenestesammenheng og undervisning gjennom praktisk og metodisk samarbeid, som for eksempel forkynnelse og liturgiske handlinger.»
(Tunsberg bispedømmeråd)

Oslo bispedømmeråd fremhever behovet for pedagogisk kompetanse i ledende undervisningsstillinger. Hamar bispedømmeråd peker på at det er ulik lokal praksis på hvordan tjenesteordninger ivaretas. MF uttrykker bekymring om hvorvidt den vigslete kateketjenesten med sitt uttrykte fagansvar for undervisningsfeltet i kirken bevares. Enebakk sokn peker på at uklar ansvarsfordeling mellom kateket og trosopplæringsleder eller menighetspedagog kan føre til konflikter. Behovet for å avklare ansvarsforhold støttes også av KUFO:

«Det er behov for å se på tjenesteordning for kateket i sammenheng med stillingen menighetspedagog. Hva betyr det å være leder for undervisningstjenesten sammenlignet med leder for trosopplæringsarbeidet lokalt? Dette bør tydeliggjøres.»

17. Kompetansekrav og kompetansebehov

17.1.2 I en funksjon som kirkelig undervisningsleder bør kompetansekravet være tilsvarende som kompetansekravene til kateketstilling.

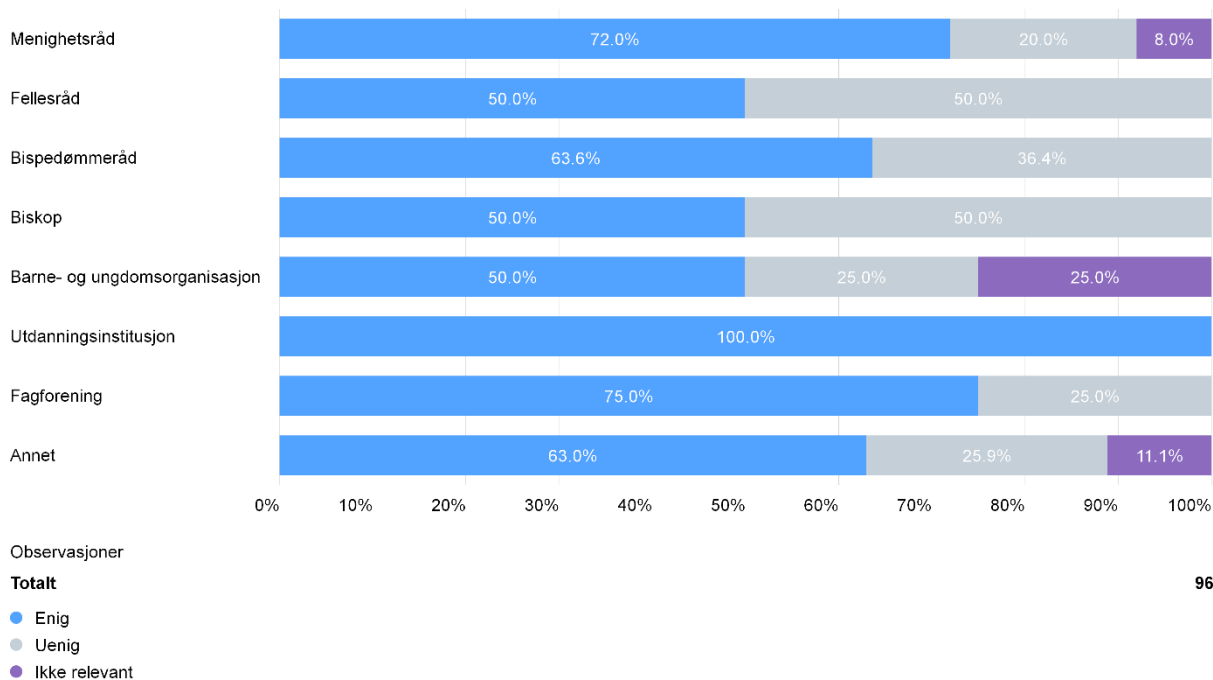
Graf 7: Svar på spørsmål om kompetansekrav i funksjon som kirkelig undervisningsleder, fordelt på type høringsinstans.

75,3 % av høringsinstansene sa seg enig i utvalgets anbefaling.
17,5 % er uenig. 7,2 % har krysset av på «Ikke relevant».

17.1.3 Det bør vurderes å stille krav om praktisk-teologisk (kateketisk) kompetanse på bachelornivå for de som ikke innehar dette.

62,9 % av høringsinstansene er enige i utvalgets anbefaling.
30,9 % er uenig. 6,2 % har krysset av på «Ikke relevant».

Graf 8: Svar på spørsmål om krav om kateketisk kompetanse, fordelt på type høringsinstans.

De som er uenige i utvalgets anbefaling er hovedsakelig bekymret for at det blir utfordrende å rekruttere til kirkelige undervisningsstillinger. Selv om det kan være ønskelig at alle som arbeider med kirkelig undervisning har relevant kompetanse, er dette kravet vanskelig å oppfylle i små menigheter med deltidsstillinger.

«Ein er ikkje usamd i målet om at bachelor er ynskjeleg, men det er forskjell på ideal og realitet, særleg i små fellesråd – korleis og kven klarer vi rekruttere? Det er viktig med fagkompetanse, og det må vera rom for å sekundært vurdere realkompetanse når det er vanskeleg å få rekruttert folk med nok studiepoeng. (...) Krav og system innan dette feltet kan virke formaterande og styrande og må utformast slik at det ikkje hindrar rekruttering.» (Björgvin bispedømmeråd)

Ved å stille for strenge kompetansekrav, kan man miste mange dyktige undervisningsansatte med god realkompetanse.

«Det kommer inn folk med ulik kompetanse og utdanning i kirkelige stillinger. Mange har realkompetanse og erfaringsbasert kompetanse. Dette bør verdsettes. Det bør gis mulighet for flere til faglig oppgradering mens de er i jobb. Det er vanskelig å få tak i nok kvalifiserte kandidater til undervisningsstillinger i distriktene. Unge folk bør få anledning til desentralisert utdanning, og oppfordres til å søke stillinger i den norske kirke.» (KUFO, Sør-Hålogaland stiftslag)

Mangel på økonomiske ressurser kan være et hinder for å ansette høyt utdannete folk:

«Støtter i utgangspunktet profesjonalisering (ifm utdanningskrav) men i praksis vil det være lokal variasjon og fleksibilitet kreves. Dessuten må man ha tilstrekkelig ressurser for å lønne etter utdanningsnivå.» (Nesodden kirkelige fellesråd)

Noen høringsinstanser ser litt annerledes på dette og mener at man bør utrede mulighet for å kunne sette et krav om at ansatte innen kirkelig undervisning har praktisk teologisk (kateketisk) kompetanse. fordi det vil gjøre ansatte tryggere som pedagoger i kirken og i kirkerommet og det vil understreke forskjellen ved å være pedagog i kirken opp mot å være pedagog i skole/ barnehage.

Kommentarer til del 2

Kommentarene til del 2, i likhet med del 1, inneholder utdypende kommentarer til flere av de punktene i del 2 som i utgangspunktet ikke var åpne for kommentarer. Innspillene tas med videre i arbeid med revidering av planen.

Økonomi og forvaltning engasjerer mange av høringsinstansene. Flere av disse ønsker å presisere at de er enige i anbefalingen om at ved mindreforbruk av tildelte midler bør det i større grad kunne være mulig å sette av udisponerte midler. Dette vil skape rom for større satsinger og mer langsiktighet i arbeidet med kirkelig undervisning og læring, men med forbehold om at midlene beholdes lokalt. KA skriver:

« KA ønsker å legge til rette for økt lokal fleksibilitet ved at mindreforbruk i større grad kan overføres til neste år. KA finner grunn til å løfte fram utfordringen knyttet til at lokal arbeidsgiver får større framtidige pensjonsforpliktelser ved tilsetting av medarbeidere innen kirkelig undervisning. Dette vil bl.a. innebære økte årlige reguleringspremier som innebærer en innbetaling for å oppregulere "kapitalbeholdningen" for både nåværende og tidligere tilsatte for å møte forpliktelsene til framtidig pensjon. Reguleringspremien for trosopplæringsstillingene var forholdsvis lave da stillinger ble etablert i trosopplæringsreformens første fase,

men de vil gradvis øke når antallet personer som har vært i stilling øker og på antall år tilsatte har vært i stilling. Denne utfordringen er ikke omtalt i rapporten, men fortjener økt oppmerksomhet fra Kirkerådets side. KA vil bl.a. anbefale at det i større grad legges til rette for at det avsettes midler i fond for å møte framtidige pensjonsforpliktelser.»

Tunsberg bispedømme mener det er viktig å være bevisst på at midlene brukes opp. Derfor anbefaler de at det ikke spares opp ubrukte midler i fellesrådene, men at bispedømmet årlig bruker disse midlene strategisk knyttet til formålet, for eksempel gjennom utlysning til særlige satsninger. Oslo bispedømmerådet er opptatt av at midlene må ikke trekkes tilbake fra lokalmenighetene hvis de går i overskudd, for eksempel på grunn av at de har skaffet eksterne midler.

Flere høringsinstanser argumenter for at tilskuddet sendes direkte til fellesrådet. Fellesrådet ivaretar arbeidsgiveransvaret og har oversikt lokalt, men det pekes også på at det må ligge til grunn klare retningslinjer om hvordan midlene forvaltes.

Stavanger bispedømmeråd og biskop mener at bispedømmenivået er nødvendig for å ivareta helhetlig tenkning, likebehandling ved tildeling, samt god oppfølging. Oslo bispedømme peker på at mindreforbruket kan brukes strategisk på bispedømmenivået til gode for alle menigheter i bispedømmet.

Flere bispedømmeråd tar i tillegg frem flere problemstillinger, knyttet til tildeling av midler, slik som at man bør se på nytt på fordelingsnøkkelen. Små menigheter får alt for lite tilskudd. En ordning med et grunntilskudd til alle menighetene kunne utjevnet forskjellene. Fordelingen bør ta hensyn til flere faktorer enn kun antall døpte, eks. soknets geografiske størrelse og totalt antall innbyggere.

Noen mener også at den fremtidige kirkelige organiseringen bør påvirke tildelingsrutinene.

I tillegg til økonomien er det kompetansekravet til undervisningsstillingene som flere av høringsinstansene har ønsket å gi en utdypende kommentar til. Her uttrykkes det spenning mellom behov for faglig kompetanse og virkeligheten lokalt i små menigheter med kun deltidsstillinger.

Samisk kirkeråd kommer med et innspill om å øke samisk språkkompetanse blant undervisningsansatte i samiske områder.

«Om man ikke har søkere som innehar nødvendig språk- eller kulturkompetanse, kan de ansettes under forutsetning av at denne kompetansen innhentes i løpet av kort tid. Om man har søkere som innehar kompetanse i samisk språk og/eller kultur, men ikke pedagogisk og/eller teologisk kompetanse, kan de prioriteres til ansettelse under forutsetning av at denne kompetansen innhentes i løpet av kort tid. - For å utruste kirkelig undervisningsansatte må det lages kurs i samisk kulturforståelse og hva dette innebærer i praktisk kirkelig sammenheng. - Det må

settes av administrative ressurser til å følge opp arbeidet med å få samisk trosopplæringsplan integrert med plan for trosopplæring for alle barn og unge, samt hvordan samiske språk, kirkekultur, kirkehistorie og kristne hverdagspraksiser kan tas inn i rammeplan for alle barn og unge. - Det er behov for økte administrative ressurser for å jobbe med hvordan samisk kunnskapssyn, naturforståelse, erfaringer med rasisme og veier til forsoning kan tas inn i den nye plan for trosopplæring. - Det må prioriteres en større andel til satsing på samiske trosopplæringsressurser, også digitale. - Det må tilføres økonomiske ressurser til språkansatte jf. det som er vedtatt i handlingsplan for samisk kirkeliv 2021-2023 (KR 53/21).»